

TỪ NHÀ NHÓM THÔN TRUNG ĐẾN GIÀNH CHÍNH QUYỀN CÁCH MẠNG TẠI TRUNG TÂM TỈNH LÝ QUẢNG BÌNH

TẠ ĐÌNH HÀ

Hội Di sản Văn hóa Việt Nam tỉnh Quảng Bình

Nhà Nhóm thôn Trung là di tích lịch sử cách mạng, thuộc xã Võ Ninh, huyện Quảng Ninh, được xếp hạng là di tích cấp Quốc gia theo Quyết định số 43-VH/QĐ ngày 7/1/1993 của Bộ trưởng Bộ Văn hóa Thông tin. Nhà Nhóm thôn Trung là một trong những di tích lịch sử cách mạng tiêu biểu trong thời kỳ chuẩn bị khởi nghĩa, nơi tập hợp, huấn luyện lực lượng vũ trang, làm nòng cốt tiến về trung tâm tỉnh lý Đồng Hới, giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám 1945 ở Quảng Bình.

Trong những ngày chuẩn bị lực lượng về mọi mặt để khởi nghĩa giành chính quyền trong toàn tỉnh. Sau khi Ban Thường vụ Trung ương Đảng có chỉ thị ngày 12/3/1945 “Nhật Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta”, cả nước nói chung, Quảng Bình nói riêng, dấy lên khí thế sục sôi tinh thần cách mạng, chuẩn bị thời cơ đứng lên cướp chính quyền. Đầu tháng 7/1945, một hội nghị cốt cán đảng viên được triệu tập tại chùa An Xá, xã Lộc Thủy, huyện Lệ Thủy nhằm tập hợp lực lượng đảng viên, bàn việc thống nhất lãnh đạo chung toàn tỉnh, có 13 đại biểu các tổ chức cơ sở Đảng các địa phương về dự. Hội nghị đã thảo luận, ra lời kêu gọi đoàn kết của Ban Thống nhất Trung Kỳ quán triệt chỉ thị của Trung ương... Quyết định củng cố Đảng ở những nơi đã có và phát triển Đảng vào những nơi có cơ sở Việt Minh tốt, gấp rút chớp thời cơ chuẩn bị khởi nghĩa.

Đầu tháng 8/1945, do tình hình hết sức cấp bách nên việc xúc tiến chuẩn bị khởi nghĩa đặt ra rất khẩn trương vì thời cơ sắp đến, Tỉnh bộ

Việt Minh dời cơ quan lãnh đạo từ Mỹ Tho-Trung Lực, huyện Lệ Thủy về đóng tại Võ Xá, nay là xã Võ Ninh, huyện Quảng Ninh, gần trung tâm tỉnh lý để kịp thời theo dõi những diễn biến tình hình và thuận lợi cho việc liên hệ với các cấp bộ, địa phương.

Thời gian này, tỉnh liên tiếp mở các lớp huấn luyện vừa đào tạo bồi dưỡng chính trị, Tỉnh bộ Việt Minh lại gấp rút tổ chức và huấn luyện cho lực lượng tự vệ vũ trang.

Sau khi nhận được Chỉ thị tổng khởi nghĩa của Trung ương, Ủy ban khởi nghĩa được thành lập, một lớp huấn luyện quân sự khai mạc tại Nhà Nhóm thôn Trung (Võ Xá). Hầu hết lực lượng tự vệ các địa phương trong toàn tỉnh từ Quảng Trạch, Bố Trạch, Đồng Hới, Quảng Ninh, Lệ Thủy... chọn các đồng chí trung kiên trong các Đoàn thể cứu quốc như Thanh niên, Nông dân, tập trung về thôn Trung huấn luyện. Bốn mươi tự vệ ở chiến khu Trung Thuần (Quảng Trạch) cũng được tập trung về Nhà Nhóm thôn Trung dự huấn luyện. Từ đây đội tự vệ được đổi tên thành đội nghĩa quân và đội nghĩa quân tỏa đi khắp nơi trong tỉnh để làm nòng cốt, một số ở lại chiến khu Võ Xá để chờ thời cơ xuất phát về tỉnh lý Đồng Hới giành chính quyền.

Đêm 22 rạng ngày 23/8/1945, nhân dân xung quanh khu vực thành phố Đồng Hới với băng cờ, biểu ngữ, gươm giáo, gậy gộc... nhất tề nổi dậy phối hợp với lực lượng nghĩa quân từ Nhà Nhóm thôn Trung tiến về thực hiện lệnh khởi nghĩa giành chính quyền của Ủy ban khởi



Di tích Nhà Nhóm thôn Trung

Ảnh: H.T

nghĩa tại tỉnh lỵ Đồng Hới trong ngày hôm đó.

Cách mạng tháng Tám thành công ở Quảng Bình có ý nghĩa vô cùng to lớn, đó là sự kết hợp có tính chất quyết định đấu tranh bằng quân sự với đấu tranh chính trị. Nó khẳng định tính chất thắng lợi của đấu tranh vũ trang trong khởi nghĩa giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám 1945 ở Quảng Bình.

Nhà Nhóm thôn Trung gắn liền với sự kiện lịch sử cách mạng tiêu biểu có giá trị vô cùng quan trọng, là nơi huấn luyện lực lượng tự vệ tập trung trong toàn tỉnh để chuẩn bị cho khởi nghĩa giành chính quyền. Xây dựng lực lượng vũ trang là yếu tố quan trọng hàng đầu trong việc dùng bạo lực để giành chính quyền. Nó quyết định sự thắng lợi của cách mạng là quan điểm đúng đắn của Đảng ta trong đường lối chiến tranh nhân dân. Làng Võ Xá nói chung, Nhà Nhóm thôn Trung nói riêng đứng chân trên mảnh đất có truyền thống cách mạng, giàu lòng yêu nước, nhân dân một lòng theo Đảng, theo Bác Hồ, là cơ sở, là căn cứ địa buổi đầu của Cách mạng tháng Tám 1945. Đây là địa

bàn quan trọng và xung yếu để xây dựng lực lượng vũ trang của tỉnh tiến tới giành chính quyền ở Đồng Hới.

Đã 74 năm trôi qua, những cán bộ, chiến sĩ thời ấy nay người còn người mất nhưng những kỷ niệm không bao giờ quên về một thời đồng cam cộng khổ hội tụ về đây - về Nhà Nhóm thôn Trung, để học tập, huấn luyện cùng làm nên một sự tích hào hùng của dân tộc, của tỉnh, họ tiến về cùng nhân dân thành phố Đồng Hới tỉnh lỵ lật đổ chính quyền phong kiến, thực dân lập nên chính quyền công nông đầu tiên trong lịch sử dân tộc. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, Võ Ninh, nơi có Nhà Nhóm thôn Trung, mảnh đất kiên cường đã được Đảng và Nhà nước hai lần tuyên dương danh hiệu anh hùng lực lượng vũ trang. Trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Võ Ninh là nơi có phong trào thi đua sôi nổi về sản xuất phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, xây dựng nông thôn mới, phát huy truyền thống cách mạng - Võ Ninh, niềm tự hào và trách nhiệm có từ Nhà Nhóm thôn Trung thủa ấy ■